

θυρόφυλλα τῆς μεσσίας πύλης τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἐκτὸς τῶν τειχῶν ναοῦ τοῦ Ἀγίου Παύλου, πεποικιλμένα ἀργυροῖς κοσμήμασι, κατασκευασθέντα δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν Θ' ἑκατονταετηρίδα· ἀλλὰ καὶ ἐφεξῆς τοιαῦτα ἔργα ἐμιμήθησαν πολλαὶ Ἰταλίδες πόλεις. Τὰ ἀρχαιότερα χαλκᾶ θυρόφυλλα τῆς ἐπισκοπῆς Πίσσης, δωρηθέντα τῷ 1100 ὑπὸ Γοδοφρείδου Βουλωνίου, ἐστάλησαν πιθανῶς ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Ἀνατολῆς. Μία τῶν πυλῶν τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἀγίου Μάρκου ἐστὶ τῆς αὐτῆς ἐργασίας, τὰ δὲ δύο χαλκᾶ θυρόφυλλά της κοσμοῦνται δι' ἀργυρῶν εἰκόνων τῶν Ἀποστόλων καὶ ἄλλων Ἀγίων μὲ γράμματα Ἑλληνικά.

Ἡ Ἐμπαιστικὴ πρὸ πάντων καὶ ἡ Ἐγκαυστικὴ εἶχον φθάσει εἰς μεγίστην ἐντέλειαν καὶ καλλονήν. Πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης ἐπρομηθεύοντο ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὰ πολυτιμότερα ἐκπώματα, εἰκόνας, ἱερὰς βιβλους, ὅλα ταῦτα εἰργασμένα ἐντέχνως.

Ἐν τῷ ἐν Βενετίᾳ ναῷ τοῦ Ἀγίου Μάρκου, ἄνωθεν τοῦ μεγάλου θυσιαστηρίου, ἵσταται μεγάλη εἰκὼν ἐξ ποδῶν μήκους καὶ ἐξ πλάτους, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου συγχειμένη, ἣτις καὶ νῦν ἐπικαλεῖται Βελαντινὴ εἰκὼν, καθότι ὁ δοῦξ S. Pietro Orseolo διέταξε τὸ 976 τὴν κατασκευὴν αὐτῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει (1). Ἀπεικονίζονται δὲ ἐπ' αὐτῆς διάφορα ἀντικείμενα τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, τοῦ βίου τοῦ Ἀγ. Μάρκου, Προφῆται, Ἀγγελοὶ, Ἀπόστολοι μετὰ Ἑλληνικῶν καὶ Λατινικῶν ἐπιγραφῶν, τὰ πάντα διὰ τῆς ἐγκαυστικῆς εἰργασμένα ἐντέχνως. Ἐφ' ἅπασαν τὴν εἰκόνα εἰσὶ κεκολλημένοι λίθοι πολυτελεῖς μεγάλου ὄγκου, ἀδάμαντες, σάπφειροι, σμάραγδοι, τοπάζια, ἀμέθυστοι καὶ μαργαρίται ὥστε τὸ πᾶν ἀποτελεῖ ἐκπληκτικὴν καὶ ποικίλην θέαν.

Ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ τοῦ ἰδίου ναοῦ διατηροῦνται πλεῖστα ἐκπώματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, εἰκόνας δι' ἐγκαυστικῆς εἰργασμέναι, σταυροὶ καὶ ἄλλα πολύτιμα κειμήλια, ἀρπαχθέντα κατὰ τὴν πρώτην τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁλώσιν. Ἀξιόλογοι πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐργασίαν των εἰσὶ τέσσαρες εἰκόνας ἀργυρᾷ ἐπίχρυτοι, ἡ μὲν παριστῶσα τὴν Σταύρωσιν μετ' ἐπιγραφῆς: « Ἐστὲ κραταίοι κατὰ δαιμόνων Κράτους » ἡ δὲ τὸν Ἀρχάγγελον Μιχαήλ, καὶ αἱ λοιπαὶ δύο Ἀγίους, ἅπασαι δὲ λιθοκόλλητοι.

Καὶ τὰς βαναύτους δὲ τέχνας οἱ Βυζαντινοὶ ἐξήσκουν μετ' ἐπιτυχίας. Καὶ οἱ Βενετοὶ ἔλαβον ἐξ αὐτῶν τὰ πρῶτα δείγματα, τὰ ὅποια ἐμιμήθησαν ἀκολουθῶς εἰς τὰ χειροτεχνήματά των.

Ὁ τῆς Σικελίας βασιλεὺς Ῥογέρος, ἀφ' ὃς ἔλαβεν εἰρήνην μετὰ τοῦ Μανουὴλ Κομνηνοῦ, ὑπεχρεώθη νὰ δώσῃ ἅπαντας τοὺς αἰχμαλώτους Ἕλληνας τοὺς ὁποῖους ἐκράτει, ἐξαιρουμένων τῶν Κορινθίων, τῶν Θηβαίων (μὴ εὐγενῶν) καὶ τῶν γυναικῶν, οἵτινες ἐγνώριζον τὴν κατασκευὴν τῶν μεταξωτῶν καὶ λινῶν ὕφασ-

μάτων ὥστε οἱ κάτοικοι τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Κορίνθου ἔμειναν ἐν Σικελίᾳ, καθὼς ἄλλοτε οἱ Ἑσπεριοὶ ἐν Περσίᾳ, πρὸς κατασκευὴν ὕφασμάτων (Daru. Hist. de Venise. T. III. ch. 19).

Ν. Σ. ΚΑΛΟΥΤΣΗΣ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΟΝΗΣ.

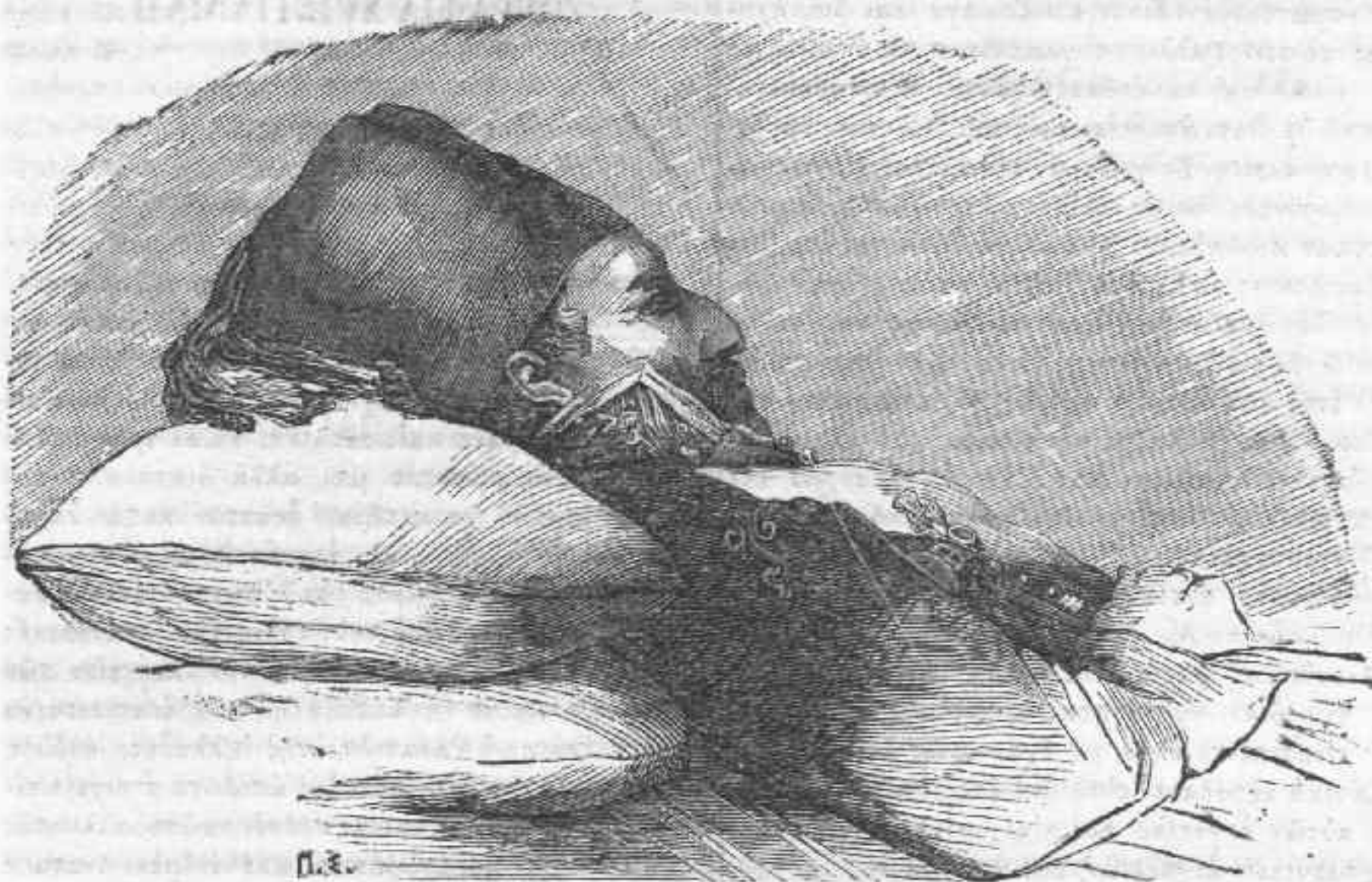
—ο—

Δημοσιεύσαντες ἄλλοτε τὰς προσφιλεῖς εἰκόνας τινῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀγωνιστῶν, ὡς τῶν δύο Ὑψηλάντων, καὶ τοῦ Μιαούλη, καὶ τοῦ Τομπάζη κτλ, ὑπεδείξαμεν τοὺς λόγους δι' οὓς δυσκολευόμεθα νὰ συνεδρώσωμεν καὶ τὴν βιογραφίαν ἐκείνου. Σήμερον δὲ δημοσιεύοντες καὶ τὴν τοῦ ἀοιδίου στρατιωτικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Πελοποννήτου, τοῦ Θεοδωροῦ Κολοκοτρώνη παριστάνουσαν αὐτὸν κείμενον ἐν τῷ νεκρικῷ αὐτοῦ κραδῶντι, παραπέμπομεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν εἰς τὰ τελευταῖα φυλλάδια τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενου *Spectateur de l'Orient*, περιέχοντα βιογραφίαν τοῦ εὐεργέτου ἐκείνου τῆς Ἑλλάδος.

Ἄν αἱ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος πράξεις τοῦ ἀνδρὸς δὲν ἐμαρτύρουν τὸν διάπυρον αὐτοῦ ἔρωτα πρὸς τὴν πατρίδα, καὶ τὴν ἄκραν εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν πεποιθήσιν του, μόνῃ ἢ ἐν Χρυσοδοιτείᾳ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Κ. Σ. Τρικούρης ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς ἱστορίας του (σελ. 239), ἤρκει νὰ ἀποδείξῃ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου, ὅποῖον πρόμαχον εἶχεν ἡ Ἑλλάς. Ὁ περὶ τὴν Καρύταιναν συνηγμένος τὸ 1821 ἑλληνικὸς στρατὸς, ἀπόλεμος εἰτέτι καὶ ἄνοπλος, μαθὼν ὅτι ἤρχετο πολυάριθμον ἱππικὸν καὶ πεζικὸν ἐναντίον αὐτοῦ, διέσκορπίσθη. Ὁ Κολοκοτρώνης ὅμως ἀπεποιήθη νὰ ἀναχωρήσῃ, εἰπὼν ὅπως περίλυπος πρὸς τοὺς προτρέποντας αὐτὸν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ: « Δὲν ἐρχομαι· θέλω νὰ μὲ φάγουν τὰ πούλια ποὺ μὲ γνωρίζουν. » Οὐδεὶς δὲ ἔμεινε μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ πυροβόλον εἶχε, διότι παρέπεσε κατὰ τὴν φυγὴν. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Λικαῖος, βλέπων τὴν τόσῃ ἐπιμονῇ του, παρεκίνησεν ἓνα τῶν Μανιατῶν νὰ παραμείνῃ εἰπὼν: « Μείνε μαζί τοῦ μὴ τὸν φάγῃ ὁ λύκος ».

Ἀφ' οὗ δὲ ἀνεχώρησαν ἅπαντες, ὁ Κολοκοτρώνης εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐν Χρυσοδοιτείᾳ ἐκκλησίαν, ἐσφραγίσθη διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, καὶ σταθεὶς ὁρθὸς ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐσκέπτετο. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀσπασθεῖς τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, « Παναγία μου, ἀνεφώνησε, βοήθησε τοὺς χριστιανοὺς, τοὺς ἐπὶ ἡμᾶς εἰς τὸν λαίμῳ μας. » Ἐξελθὼν δὲ ἐκείθεν ἐπορεύθη εἰς Πιάκην συνοδίτην μόνον ἔχων τὸν Μανιάτην του.

(1) Ἐν τῷ χαρτοφυλακείῳ Βενετίας σώζονται εἰσέτι τὰ ἔγγραφα τῶν γειομένων ἐξόδων εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς εἰκόνης. —

Π.Ξ.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Καὶ τῶντι ἡ θεία πρόνοια ἦν ἐπεκαλέσθη ἀπὸ καρδίας εἰσήκουσε τὴν δέησίν του, καὶ ἐστερῶντε μετ' ὀλίγον διὰ δαφνῶν τὰ ὅπλα αὐτοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν του εἰς τὸ Βαλτέσιον. « Ἡ νίκη ἐκείνη, ὡς λέγει καὶ ὁ ἱστοριογράφος (αὐτόθι), ἐνίσχυσε τὸν κλονιζόμενον ἄγωνά. »

Ὁ ἀείμνηστος Κολοκοτρώνης εἶχε καὶ ἄλλο προτέρημα σπανιώτατον τῶντι εἰς τοὺς Ἕλληνας, θεωροῦντας ἐαυτοὺς καταλλήλους εἰς πάντα, καὶ ἀδιστακτῶς ἀποδυομένους εἰς πάντα τὰ στάδια. ὁμολογεῖ ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ὡς στρατιωτικοῦ, ἐτελείωσθε μετὰ τὸν πόλεμον, καὶ ὅτι τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης εἶχον χρεῖαν ἄλλων παρασκευασθέντων ἐπιτηδες εἰς αὐτά. « Ἡμεῖς, ἔλεγε πρὸς τοὺς νεωτέ-

ρους, ἀγωνισθέντες ἐρυτεύσαμεν τὸ δένδρον εἰς σᾶς ἀνήκει σήμερον νὰ τὸ καλλιεργήσετε διὰ νὰ μὴ μαρυνθῇ. » Ὅσάκις δὲ ἐγένετο ἐνώπιον αὐτοῦ λόγος περὶ παρδοχῆς συνταγματικοῦ πολιτεύματος, « δὲν ἤξευρετε, ἔλεγε πρὸς τοὺς λογίους, τί ζητεῖτε· ἂν γείνη συνταγμα, δὲν θὰ ἐκλεχθῇτε σεῖς, ἀλλ' ἐγὼ καὶ οἱ ὅμοιοί μου· ἐγὼ ὅμως καὶ οἱ ὅμοιοί μου δὲν εἴμεθα κατάλληλοι νὰ τὸ ἐφαρμόσωμεν — μὴ χαλᾶτε τὴν πατρίδα. »

Ἡ παρατήρησις αὐτὴ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης οὐχὶ μόνον νοῦν στρατηγικὸν ἀλλὰ καὶ πολιτικὸν εἶχε, καὶ ὅτι ὀρθότατα κρίνων περὶ τῶν πραγμάτων, πολὺ πολλῶν ἄλλων εὐδοκιμώτερον ἤθελεν ὑπηρετῆσαι τὴν πατρίδα ἂν ἔζη.

ΜΕΤΑΣΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

—ο—

Ὁ Οἰκουμενικὸς Μηθύτωρ τῆς Γαλλίας ὁμιλῶν διὰ κατὰ συνέχειαν (φύλ. τῆς 16 καὶ 17 Ὀκτωβρίου), περὶ τῆς ἐν Παριτίσις Ἐκθέσεως, λέγει τάδε περὶ τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας, καὶ ἰδίως τῆς μεταξουργίας.

« Ἡ Ἑλλὰς, ὁ ἄλλοτε περιώνυμος οὗτος τόπος διὰ τὰ σερικὰ αὐτοῦ ὑφάσματα, δὲν ἔχει πλέον σήμερον τὴν ἐξαιρετικὴν ἐκείνην σημασίαν. Ὅφειλον ὅμως νὰ καταδειξώμεν τοὺς καταδοληθέντας ὑπ' αὐτῆς ἄγωνας ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανικῆς αὐτῆς ἐνεργείας, καὶ νὰ ἐπικαλεσθώμεν τὴν κοινὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἐκτε-

θεῖσαν ὑπ' αὐτῆς μεταξάν. μεταξάν πολλαχῶς ἀξιώλογον (remarquable à plus d'un titre). Ἦναγκασμένη νὰ ἀνεγείρῃ πρῶτον τὰ κατακαλύπτοντα τὸ ἔδαφος αὐτῆς λειψάνα, καὶ νὰ διαδώσῃ ζωὴν εἰς τὰ παντέρημα αὐτῆς ἐρείπια, προεχώρησεν ὅμως καὶ κατὰ τὰ ἄλλα, καὶ τὰ ἐκτεθέντα ἔργα αὐτῆς ἐν τῷ παλατίῳ τῆς βιομηχανίας ἀποδεικνύουσι τοῦτο τρανώτατα· ἀρκεῖ δὲ, ὅπως παραστήσωμεν τὴν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς μεταξουργίας, νὰ παραθέσωμεν τοὺς ἐξῆς ἀριθμούς.

« Τὸ 1821 ἔτος ἡ Ἑλλὰς προῆγε 18,000 χιλιογράμμων, σήμερον δὲ προάγει 90,000 περίπου. »